

# ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

της Σούζας Παναρέτου

*«Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι τους Νόμους τους οποίους ημείς εκάμαμεν, τους εκάμαμεν δυστυχώς προς το συμφέρον του ανδρικού γένους και εν υποτιμήσει του γυναικείου φύλου».*

**Ελευθέριος Βενιζέλος,  
ΑΒ' Συνεδρίαση της Βουλής,  
28/1/1920**

Και χωρίς το ενδεχόμενο πρόωρων εκλογών, η χώρα ήδη μπήκε σε άτυπη προεκλογική περίοδο. Καθίσταται, επομένως, και πάλι επίκαιρο το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών στο 300μελές εθνικό Κοινοβούλιο.

Είναι γεγονός, ότι οι κάλπες των τελευταίων εκλογών, της 7<sup>ης</sup> Μαρτίου 2004, ανέδειξαν τις περισσότερες γυναίκες βουλευτές στην κοινοβουλευτική ιστορία του τόπου, 38 τον αριθμό. Εν συνεχεία, ο αριθμός αυξήθηκε στις 40, αφού δύο γυναίκες βουλευτές κατέλαβαν κενωθείσες θέσεις, τον Απρίλιο του 2004 και το Νοέμβριο του 2005.

Ας σημειωθεί, ότι εφέτος τον Απρίλη, παραιτήθηκε από το βουλευτικό αξίωμα η κ.Ελένη Κούρκουλα, προτού εκπνεύσει η θητεία της σημερινής βουλής.

Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε από το 1974, όταν στην πρώτη μεταδικτατορική βουλή είχαν εκλεγεί 7 γυναίκες (2,4%), ο αριθμός 40 δεν είναι παρά το πενιχρό 13,3% του συνόλου του σώματος.

Πρέπει εδώ να τονίσουμε, ότι φθάσαμε σ' αυτό το αποτέλεσμα ύστερα από σκληρό και πολύχρονο αγώνα, που συστηματικά τουλάχιστον διεξήχθη από το 1988 - 89. Στον αγώνα αυτό συντονίστηκαν οι φεμινιστικές - γυναικεί-

ες οργανώσεις και τα γυναικεία τμήματα των κομμάτων. Καρπός, άλλωστε, των συντονισμένων προσπαθειών για την ίση συμμετοχή γυναικών - ανδρών στα κέντρα των πολιτικών αποφάσεων ήταν και ο νόμος για την κατά το 1/3 υποχρεωτική συμμετοχή των γυναικών στα ψηφοδέλτια των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών.

Μάλιστα, ο νόμος αυτός υπέστη αλλοίωση κατά την εφαρμογή του στις τελευταίες εκλογές του Οκτωβρίου του 2006, αφού ο αριθμός των γυναικών υπολογίστηκε επί των εκλεγομένων και όχι επί του συνόλου των υποψηφίων του συνδυασμού, που πάντοτε υπερβαίνουν τον αριθμό των εκλεγομένων. Για το θέμα αυτό και την αντίδραση του Συνδέσμου γράψαμε στο προηγούμενο τεύχος αναλυτικά.

Δυστυχώς, δεν αντιληφθήκαμε έγκαιρα τις πιέσεις που ασκήθηκαν κατά του νόμου από κύκλους της Αυτοδιοίκησης, ώστε να αντιδράσουμε έγκαιρα και αποτελεσματικά, όπως έγινε στις παραμονές των δημοτικών εκλογών του 2002. Και τότε, υπήρχαν φωνές και ψηφίσματα από Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) να μην εφαρμοστεί καν ο νόμος, στο όνομα της δυσκολίας εξεύρεσης γυναικείων υποψηφιοτήτων. Υπήρξαν αντιδράσεις από

εμάς και ο νόμος εφαρμόστηκε για πρώτη φορά και μάλιστα χωρίς προβλήματα.

Το ότι διέλαθε της προσοχής μας η συρρίκνωσή του νόμου στις εκλογές του Οκτωβρίου 2006 δεν είναι τυχαίο. Τα τελευταία τρία χρόνια το θέμα των κέντρων εξουσίας ήταν εκτός των προτεραιοτήτων πάλης του κινήματος, αλλά και της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Ίσως θεωρήθηκε, ότι αρκετά ασχοληθήκαμε με αυτό, ότι η ισόρροπη συμμετοχή έχει πλέον καταστεί συνείδηση στα κόμματα και στην κοινωνία, ότι, τέλος πάντων, δρομολογήθηκε...

Η μερική ήττα που υποστήκαμε με το νόμο για τα δημοτικά ψηφοδέλτια μας επαναφέρει στην πραγματικότητα. Και αυτή υπαγορεύει τη συνέχιση του αγώνα, την επανα-προβολή του αιτήματος της ίσης αντιπροσώπευσης των φύλων στα κέντρα όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις και εν προκειμένω, στο κοινοβούλιο, στο αντιπροσωπευτικότερο σώμα.

Εισηγούμαι, δηλαδή, την οργάνωση ειδικής εκστρατείας με στόχο την αύξηση των γυναικών βουλευτών στις επικείμενες εκλογές. **Ο πυρήνας αυτής της εκστρατείας θα μπορούσε να είναι το αίτημα για νομοθετική πρωτοβουλία ανάλογη με το νόμο που ισχύει για τα ψηφοδέλτια των ΟΤΑ.**

Δηλ. κανένα από τα φύλα να μην εκπροσωπείται στα ψηφοδέλτια με λιγότερα από το 1/3, αλλιώς το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού να θεωρείται απαράδεκτο.

Το αίτημα πρέπει να υποστηριχτεί από το σύνολο των οργανώσεων και τα γυναικεία τμήματα των εν τη Βουλή κομμάτων, που, άλλωστε, συγκροτούν (πλην ΚΚΕ) τον Πολιτικό Σύνδεσμο Γυναικών, με μόνο αντικείμενο την ίση συμμετοχή γυναικών – ανδρών στα κέντρα των πολιτικών αποφάσεων.

Εξυπακούεται, ότι χρειάζεται να τύχει της υποστήριξης της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, αλλά και της προσοχής των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που παίζουν πλέον σημαντικότατο ρόλο στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

Η εμπειρία έχει δείξει ότι όταν αναπτύσσαμε σχετική έντονη δράση στο πρόσφατο παρελθόν (πχ εκστρατεία για την συμμετοχή των γυναικών στην Ευρωβουλή) είχαμε ικανοποιητική κάλυψη από τα ΜΜΕ, Πράγμα που σημαίνει, ότι εν όψει εκλογών χρειάζεται να δημιουργήσουμε γεγονότα, να αναλάβουμε έγκαιρα πρωτοβουλίες.

Ωστόσο, η προβολή του αιτήματος – στόχου της ίσης αντιπροσώπευσης των φύλων, είναι η μία πλευρά του περιεχομένου της καμπάνιας. Η άλλη αφορά στις προγραμματικές θέσεις, στις προγραμματικές προτεραιότητες της πολιτικής.

Θα αντιλέξει κάποια, ότι αυτό είναι θέμα των κομμάτων και των συνδυασμών που κατέρχονται στον εκλογικό στίβο. Όχι μόνο. Οι φεμινιστικές – γυναικείες οργανώσεις, ως οργανικό τμήμα της κοινωνίας των πολιτών, έχουν θέσεις για ουσιαστικά ζητήματα της κοινωνίας, που οφείλουν να αποτελούν ύλη του πολιτικού ανταγωνισμού, αν όχι πολιτικές προτεραιότητες. Να αναφέρουμε μερικά από αυτά:

- διαφάνεια και κοινωνικός έλεγχος της λειτουργίας των θεσμών, ώστε να μην υπάρχουν στεγανά και γκριζες ζώνες.
- πάταξη των φαινομένων της διαπλοκής οικονομικής, πολιτικής και μιντιακής εξουσίας, που διαστρέφουν τους κανόνες της δημοκρατίας και πλήττουν την αξιοκρατική ανάδειξη.
- τήρηση των αρχών και των κανόνων δεοντολογίας από τα ΜΜΕ.
- υιοθέτηση αναπτυξιακής στρατηγικής που να στηρίζεται

στην αξιοποίηση όλων των ανθρωπίνων πόρων και στη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος.

- δίκαιη ανακατανομή του παραγόμενου εισοδήματος, έτσι ώστε οι ευάλωτες κοινωνικές τάξεις και ομάδες πολιτών να αισθάνονται την προστασία της πολιτείας και την κοινωνική αλληλεγγύη και να μην τίθενται στο κοινωνικό περιθώριο.
- Καλλιέργεια μέσα από το σύστημα της παιδείας και τα Μέσα Ενημέρωσης του πολιτισμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων, ως θεμελιώδους ανθρωπίνου δικαιώματος.
- Καταπολέμηση όλων των μορφών βίας λόγω φύλου, που συνιστά βαριά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Ενίσχυση των λειτουργιών του κοινωνικού κράτους, των υπηρεσιών προστασίας της οικογένειας και του παιδιού. Διεύρυνση του ανεπαρκέστατου δικτύου παιδικών σταθμών και ποιοτική αναβάθμιση της λειτουργίας τους.
- Οικονομική αυτοδυναμία στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να μπορούν να ασκούν κοινωνική πολιτική και γενικά να ασκούν τις σημαντικές αρμοδιότητες που τους έχουν εκχωρηθεί.
- Στον τομέα των μεγάλων ιδεών, κατάφαση της πολιτικής της ειρήνης και της αποδοκιμασίας του πολέμου ως μέσου άσκησης πολιτικής.
- Συνύφανση της δημοκρατικότητας των θεσμών με την έμφυλη διάστασή τους.
- Ένταξη της ισότητας στο σύνολο των πολιτικών, αξιοποίηση των θετικών μέτρων για την ουσιαστικοποίησή της ισότητας.

Παραθέτουμε ενδεικτικά ορισμένα ζητήματα, που κάθε άλλο παρά εξαντλούν τις προγραμματικές αντιλήψεις και θέσεις του φεμινιστικού κινήματος. Παρόμοια ζητήματα οφείλουν να τίθενται από την ενεργή κοινωνία των πολιτών, έτσι ώστε να επηρεάζουν το πολιτικό σύστημα και ο προεκλογικός πολιτικός διάλογος να διεξάγεται στο έδαφος των πιεστικών καθημερινών προβλημάτων που συνιστούν και την ουσία της πολιτικής. Αλλιώς, η σημερινή πολιτική λειτουργία, βοηθούσης της επικοινωνιακής έκρηξης, κινδυνεύει να αποσπασθεί από τα πραγματικά προβλήματα και να μετατραπεί σε σκιαμαχία προσωπικών χαρακτηριστικών και ανταγκλίσεων.

Με άλλα λόγια, μαζί με το πρόβλημα της ισόρροπης αντιπροσώπευσης των φύλων, να τεθεί και το θέμα του περιεχομένου και της λειτουργίας της πολιτικής. Για να επηρεαστεί η πολιτική ατζέντα, για να αποσπασθούν δεσμεύσεις αναφορικά με την θεραπεία των κοινωνικών πληγών, που, δυστυχώς, συσσωρεύονται στο κοινωνικό σώμα.

Εχω τη γνώμη, ότι δεν αρκεί η **αριθμητική προβολή** του στόχου της ίσης συμμετοχής των γυναικών πλέον. Για να έχει διεισδυτικότητα στην κοινωνία η σωστή από άποψη αρχής αυτή θέση, πρέπει να συνοδευτεί με ένα σκεπτικό που να στοχεύει στην άρση της απαξίωσης της πολιτικής, της ταύτισής της με το κακό. Εκ της πολιτικής ερμύη τα φαύλα, αλλά και τα αγαθά και τα κρείττω. Και δεν νοείται δημοκρατικό πολίτευμα, χωρίς πολιτικό σύστημα, χωρίς πολιτική!

Πρέπει να πειστούν οι γυναίκες, ότι υπάρχει χώρος στην πολιτική για δημιουργία, για αποφάσεις που θα ωφελούν το κοινωνικό σύνολο. Ότι αξίζει, συνεπώς, να αναμιχθούν ενεργά και να προσπαθήσουν να μεταβάλουν την κλίμακα των ιεραρχήσεων προς όφελος της ανάπτυξης της δημοκρατίας και της κοινωνικής συνοχής.